

Vergaderjaar 1985–1986

18 285

Regeling van de fusie van verenigingen en van stichtingen

Nr. 9¹

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 29 juli 1986

Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie kwamen terug op het vraagstuk van het opzeggingsrecht in geval van een fusie van verenigingen met bijzondere signatuur. Zij stelden terecht vast dat ik hun mening deel dat onder omstandigheden een wijziging van identiteit of signatuur van een vereniging een recht tot onmiddellijke opzegging als bedoeld in artikel 36 lid 1 kan geven.

Zij vroegen zich wel af hoe de verdeling van de bewijslast moet zijn bij een opzegging wegens lastenverzwaring, onder andere de vraag wie zou moeten bewijzen dat een gelijke lastenverzwaring buiten fusie geen opzeggingsrecht zou geven.

Het is mogelijk dat het bestuur van een verkrijgende vereniging het recht van een lid om op te zeggen wegens lastenverzwaring bestrijdt, daartoe onder meer stellende dat een dergelijk recht ook niet zou hebben bestaan indien er geen sprake van fusie zou zijn geweest. Het bewijs van een dergelijke stelling is dan naar mijn mening aan dat bestuur.

Voor de onmiddellijke opzegging op grond van artikel 36 lid 1 is vereist dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat lidmaatschap te laten voortduren. Indien er sprake is van enkel een verzwaring van lasten zal deze voorwaarde niet snel vervuld worden. Het desbetreffende lid kan immers via lid 3 van dit artikel voorkomen dat een lastenverzwaring te zijnen opzichte werking heeft, tenzij uiteraard de statutaire uitsluitingsclausule van de tweede zin van lid 3 is opgenomen. Als voorbeeld van een lastenverzwaring die grond is voor opzegging, zou men kunnen denken aan de invoering bij fusie van een beperking van opzeggingsrechten. Dergelijke wijzigingen kunnen naar mijn mening onder omstandigheden rechtvaardigen dat een lid door opzegging voorkomt dat hij lid wordt van de nieuwe rechtspersoon.

Voor wat betreft de positie van begunstigers van een vereniging zal de aard van de fusie moeten meebrengen dat voor hen hetzelfde geldt als voor leden ingevolge artikel 311 lid 2, namelijk dat zij in de verkrijgende rechtspersoon min of meer de zelfde positie zullen hebben als zij voor de fusie hadden in de fuserende rechtspersoon.

Indien de fusie tot gevolg heeft dat een overeenkomst van schenking naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet ongewijzigd in stand

¹ Het eindverslag gedrukt onder nr. 7 moet geacht worden te zijn gedrukt onder nr. 8.

behoort te blijven, staat op grond van artikel 322 beroep op de rechter open. Het enkele feit van de fusie brengt niet mee dat de voorwaarden van artikel 322 zijn vervuld. Men mag integendeel aannemen dat het in het algemeen de bedoeling van partijen zal zijn dat de overeenkomst na de fusie van kracht blijft. Dit kan evenwel anders liggen, als de verkrijgende rechtspersoon een ander karakter heeft en het karakter van de fusierende rechtspersoon een belangrijk motief was voor de schenking. Hetzelfde zal men mogen aannemen bij overeenkomsten die zijn voortgevloeid uit een making onder last.

Artikelen

Artikel 316

Met genoegzaam ik kennis van de instemming van de leden van de C.D.A.-fractie met het voorstel de positie van derden-belanghebbenden een plaats te geven in het wetsvoorstel inzake het democratisch functioneren van instellingen.

Artikel 20a

De leden van de P.v.d.A.-fractie vragen een nadere toelichting op het voorgestelde artikel 20a. Het voorstel om de nieuwe regeling van de omzetting van rechtspersonen van wetsvoorstel 17 725 hier over te nemen, hangt samen met het feit dat het onderhavige wetsvoorstel het niet toelaat dat stichtingen met verenigingen fuseren. Om te kunnen fuseren zal één van hen via omzetting een andere rechtsvorm moeten aannemen. Het huidige artikel 20 van Boek 1 B.W. eist voor een dergelijke omzetting machtiging van de rechter. Om de machtiging te verkrijgen moet de rechtspersoon eerst zijn statuten wijzigen, zodat zij niet meer passen bij de eigen rechtsvorm. Na een dergelijke wijziging is de rechtspersoon echter rijp voor rechterlijke ontbinding op grond van artikel 19. Ter vervanging van deze gewrongen regeling, werd in wetsvoorstel 17 725 een nieuwe regeling voorgesteld, die thans wordt overgenomen in dit ontwerp voor zover het betrekking heeft op gewone verenigingen en stichtingen (de leden 1 en 7).

Lid 2 van het voorgestelde artikel bepaalt dat het vermogen dat een stichting bij de omzetting heeft, slechts met toestemming van de rechter anders mag worden besteed dan voordien. In de memorie van toelichting op wetsvoorstel 17 725 is opgemerkt dat dit voorschrift in de plaats komt van het vereiste dat de Minister van Justitie de bestemming van het overschot na vereffening moet goedkeuren in geval van ontbinding binnen tien jaren na de omzetting (het huidige artikel 20 lid 3). Dat voorschrift was minder doeltreffend wegens de beperking tot tien jaar en omdat bij voorbeeld contributieverlaging of uitgaven ten gunste van leden niet onder het verbod vallen.

Lid 3 handhaaft als vereisten voor omzetting een besluit tot omzetting, een besluit tot statutenwijziging, rechterlijke machtiging en een notariële akte. Bij een vereniging wordt voor het besluit tot omzetting een meerderheid van ten minste negen tienden van de uitgebrachte stemmen geëist.

Lid 4 verplicht de overlegging van het notariële ontwerp van de akte van omzetting bij het verzoek tot machtiging. De notaris moet in de akte verklaren dat machtiging is verleend.

Lid 5 verplicht tot opgave aan de openbare registers, zowel die van voor als die van na de omzetting. Opgave moet ook worden gedaan aan de registers waar de vereniging vrijwillig is ingeschreven.

In lid 6 is aangegeven dat, anders dan volgens het huidige recht, de omzetting niet de ontbinding van de oude rechtspersoon en de oprichting

van een nieuwe rechtspersoon inhoudt. De rechtspersoon blijft bij omzetting dezelfde.

Bij nota van wijziging is een misstelling in de eerste regel van onderdeel A1 van de eerste nota van wijziging verbeterd.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes